

NACIONALINĖ MOKYKLŲ VERTINIMO AGENTŪRA

JURBARKO R. SMALININKŲ LIDIJOS MEŠKAITYTĖS PAGRINDINĖS MOKYKLOS IŠORINIO VERTINIMO TRUMPOJI ATASKAITA

IŽANGA

Vizito laikas – 2017 m. balandžio 24–27 d.

Vizito tikslas – Jurbarko r. Smalininkų Lidijos Meškaitytės pagrindinės mokyklos veiklos kokybės išorinis vertinimas.

Išorės vertintojų komanda:

Renata Pavlavičienė – vadovaujančioji vertintoja; Ramunė Baniulienė, Dalia Baliutavičienė, Ana Pavilovič-Jančis – vertintojos.

Vizito metu stebėtos 55 ugdomosios veiklos, įskaitant bendrojo ugdymo dalykų pamokas, neformaliojo švietimo užsiėmimus.

MOKYKLOS KONTEKSTAS

Jurbarko Smalininkų Lidijos Meškaitytės pagrindinė mokykla – bendrojo ugdymo mokykla, vykdanči priešmokyklinio, pradinio ir pagrindinio ugdymo programas, 10 kilometrų nutolusi nuo Jurbarko, esanti Mažosios Lietuvos teritorijoje. Mokykla pripažįsta ir vertina šį kontekstą puoselėdama savitas tautines-pilietines tradicijas. Aktyvus mokyklos bendradarbiavimas su Lietuvos kariuomenės Karinių oro pajėgų Aviacijos baze ir kitais socialiniais partneriais padeda praturtinti mokinių veiklas, įvykius ir nuotykius mokykloje.

Nors mokykla yra arti Jurbarko ir mokiniams patogų nuvykti į ten esančias mokyklas, mokyklos mokinių skaičius per praėjusius trejus metus nekito. Šiuo metu mokykloje yra 9 klasių komplektai, 2 ikimokyklinio ugdymo grupės ir 1 priešmokyklinio ugdymo grupė. Iš viso mokosi 149 ugdytiniai ir mokiniai: 1–10 klasėse – 98 mokiniai, ikimokyklinėje grupėje – 38 ugdytiniai, priešmokyklinėje grupėje – 13 ugdytinių. Mokykloje dirba 26 pedagoginiai darbuotojai.

STIPRIEJI VEIKLOS ASPEKTAI

1. Mokinių asmenybės tapsmas (1.1.1. – 3 lygis).

Mokykla skatina mokinius suvokti save kaip svarbius bendruomenės narius, vertinti save, savo gebėjimus ir interesus pozityviai, taip padėdama mokiniams ugdytis asmeninę kompetenciją. Keliant mokinių savivertę mokykloje yra susitarta dėl skatinimo formų, susitarimų laikomasi. Pozityvios mokytojų nuostatos mokinių atžvilgiu. Mokiniai pokalbių metu didžiavosi tuo, kad draugiškai bendrauja tarpusavyje, sutaria su mokytojais, yra socialiai aktyvūs. Mokyklos glaudus ryšys su socialiniais partneriais turi teigiamos įtakos mokinių socialumui, savivokai bei savivertei. Daugumoje stebėtų pamokų (87 proc.) mokiniai pagarbiai elgėsi su draugais, mokytojais, sudarius mokytojams galimybes pamokoje bendravo ir bendradarbiavo. Mokykla tinkamai organizuoja socialinę-pilietinę mokinių veiklą, skatindama mokinių socialinį solidarumą, toleranciją, pilietinį, tautinį aktyvumą.

2. Ugdymas veiklomis, įvykiais ir nuotykiams (2.3.2. – 3 lygis).

Mokykloje veikia 17 meno, sporto, technologijų, pilietiškumo ugdymo krypties neformaliojo švietimo užsiėmimų, kuriuos lanko dauguma (84 proc.) mokinių. Tenkinami beveik visų mokinių saviraiškos poreikiai. Mokykloje puoselėjamos savitos tautinės-pilietinės tradicijos bei ritualai. Mokiniai aktyviai dalyvauja visų valstybinių švenčių renginiuose, miestelio bendruomenės rengiamose akcijose. Mokinių pilietiškumą stiprina aktyvus mokyklos bendradarbiavimas su Lietuvos kariuomenės

Karinių oro pajėgų Aviacijos base. Mokykla – aktyvi savivaldybės renginių dalyvė. Minėtose veiklose skatinama mokinių lyderystė, ugdomas pilietiškumas, patriotiškumas. 2014–2015 mokslo metų Bendrojo ugdymo mokyklų įsivertinimo ir pažangos anketoje teiginys „*Greta įprastinių pamokų mokykloje organizuojama ir kitokia veikla (būreliai, šventės, meno renginiai, projektinės savaitės ir pan.)*“ mokinių įvertintas viena iš aukščiausių verčių – 3,8.

3. Mokymosi lūkesčiai ir mokinių skatinimas (2.2.1. – 2 lygis).

Įgyvendindama ugdymo programas mokykla orientuojasi į maksimalų mokinių poreikių tenkinimą, siekia visų mokinių pažangos. Bendruomenė yra nedidelė, žmonės pažįsta vieni kitus, žino individualius mokinių poreikius, kontekstą, mokytojai tiki mokinio kaip asmenybės augimo ir mokymosi galiomis, tiki, kad visi, tarp jų ir specialiųjų ugdymosi poreikių turintys mokiniai, gali mokytis geriau. 2014–2015 m. m. Bendrojo ugdymo mokyklų įsivertinimo ir pažangos anketoje mokinių ir tėvų teiginiai, susiję su mokymosi lūkesčiais ir mokinių skatinimu, priskirti prie aukščiausių verčių. Mokykla skiria 20 valandų per savaitę konsultacijoms, kurias gali lankyti ir mokymosi sunkumų turintys, ir gerai besimokantys mokiniai, pradėtos naudoti mokinių pažangos stebėjimo lentelės. Būtų tikslinga šias konsultacijas planuoti ir organizuoti atsižvelgiant į standartizuotų testų duomenis ir PUPP rezultatus. Mokymosi lūkesčiai ir mokinių skatinimas kaip stiprusis veiklos aspektas fiksuotas daugiau kaip pusėje (55,56 proc.) vertintų pamokų. Tačiau tik pavienėse (12,2 proc.) stebėtose pamokose kiekvieno mokinio pasiekimai ir pažanga išskirti kaip stiprusis pamokos aspektas. Akademiniai pusmečių ir mokslo metų rezultatai pateikiami Mokytojų tarybos posėdžiuose, tačiau aptariami tik kiekybiniu požiūriu, individualūs pasiekimai ir pažanga mažai analizuojami.

4. Pagalba mokiniui (2.1.3. – 3 lygis).

Mokykla gerai pažįsta savo ugdytinius, turi beveik visus švietimo pagalbos specialistus: socialinį pedagogą, specialųjį pedagogą, logopedą, pagalbą teikia ir mokytojo padėjėjas. Išorinio vertinimo metu 21 pamokoje kaip vienas iš stipriausių pamokos aspektų buvo paminėta kryptinga pagalba mokiniams. Kryptinga pagalba specialiųjų ugdymosi poreikių mokiniams užfiksuota 42,9 proc. pamokų. Mokinių sveikata ir sveikatinimu rūpinasi visuomenės sveikatos specialistė. VGK teigimu, pagalba yra teikiama visiems mokiniams. Į šią mokyklą dažnai nukreipiami mokiniai, kuriems yra skirta minimali priežiūra. Čia mokiniai jaučiasi saugūs, iš jų nesityčiojama, stengiamasi padėti kiekvienam. Į iškylančias problemas mokykla reaguoja greitai, priklausomai nuo situacijos bendradarbiaujama su kitomis institucijomis.

5. Klasės valdymas (2.2.2. – 2 lygis, nurodytas aspektas – 3 lygis).

Klasės valdymas kaip stiprusis veiklos aspektas išskirtas 29,63 proc. vertintų pamokų. Mokykloje yra patvirtinti mokinių teises, pareigas ir pageidaujamo elgesio skatinimą reglamentuojantys dokumentai, elgesio ir lankomumo problemos nėra dažnos, jos svarstomos ir sprendžiamos pokalbiuose su tėvais, socialine pedagoge, Vaiko gerovės komisijoje, klasės valandėlių metu. Laikantis susitarimų daugumos bendruomenės narių pastangomis formuojami geri tarpusavio santykiai, padedantys pozityviai bendrauti. Vertinimo savaitę mokiniai į pamokas beveik nevēlavo. Daugumoje (87,04 proc.) stebėtų pamokų buvo juntami aiškūs tarpusavio susitarimai dėl darbo pamokoje, vyravo pagarbūs mokytojų ir mokinių santykiai, buvo siekiama drausmę ir tvarką palaikyti sutelkiant mokinių dėmesį į jiems prasmingą veiklą. Geri mokinių ir mokytojų santykiai stiprina jų vaikų norą eiti į šią mokyklą.

6. Mokinių mokymasis (2.3.1. – 2 lygis).

48,98 proc. stebėtų pamokų mokinių mokymasis vertintas gerai ir labai gerai. Mokymasis kaip stiprusis veiklos aspektas vertintojų fiksuotas pusėje (50 proc.) pamokų, kaip tobulintinas – mažoje dalyje (20,37 proc.) pamokų. Įvardindami mokymąsi kaip stiprųjį pamokos aspektą vertintojai užfiksavo savivaldumą mokantis, gebėjimą mokytojui padedant išsikelti mokymosi tikslus, prisidėti prie pamokos uždavinio formulavimo, pasirinkti tinkamas mokymosi priemones, informacijos šaltinius. Taip pat – mokinių mokymosi konstruktyvumą, t. y. gebėjimą dirbti savarankiškai, esant reikalui paklausti nesuprastų dalykų, susieti savo mokymosi procesą su asmeniniu gyvenimu bei prisiimti

atsakomybę už savo mokymąsi. Užfiksuoti geri mokinių savarankiško mokymosi įgūdžiai renkantis užduoties atlikimo būdus. 42,59 proc. stebėtų veiklų fiksuota įvairių bendradarbiavimo atvejų, kai pastebėtas mokymosi socialumas – mokinių gebėjimas mokytis bendradarbiaujant įvairaus dydžio grupėse bei partneriškai poroje, gebėjimas išsakyti savo nuomonę, išklaudyti kitus, diskutuoti, klausti.

7. Bendradarbiavimo kultūra (4.2.1. – 3 lygis).

Bendradarbiaudami mokyklos direktoriaus įsakymu sudarytose trumpalaikėse ir ilgalaikėse darbo grupėse mokyklos pedagogai pakankamai kryptingai ugdo mokinių bendrąsias kompetencijas organizuodami renginius ir projektus, mokomąsias pažintines dienas ir ekskursijas. Siekdama bendrystės su mokinių tėvais ir visa Smalininkų bendruomene mokykla organizuoja šventes, kalėdinių renginių ciklą, daugelį kitų mokyklos ir miestelio aplinkose vykstančių veiklų. Į jų organizavimą pakankamai sėkmingai įtraukiami tėvai bei mokyklos techninis personalas, pripažįstamas jų indėlis į mokyklos bendruomenės gyvenimą. Noriai ir pakankamai atsakingai mokytojai dirba ilgalaikėse darbo grupėse: Vaiko gerovės komisijoje, metodiniuose būreliuose, Mokyklos taryboje. Dauguma mokytojų laikosi dalies susitarimų, numatytų veiklos planuose ar įvairiose mokykloje galiojančiose tvarkose.

8. Įrangos ir priemonių naudojimas pamokose (3.1.1. – 3 lygis).

Visuose mokyklos kabinetuose yra prieiga prie interneto ryšio, beveik visuose kabinetuose įrengta po vaizdo projektorių, dviejuose kabinetuose yra išmaniosios lentos, viename – interaktyvus projektorius. Šiuo metu pagrindinių dalykų vadovėlių netrūksta. Stebėtose pamokose kiekvienas mokinys turėjo vadovėlį ir reikiamas mokymosi priemones. Pamokose demonstruoti tinkami, estetiški, parinkti atsižvelgiant į mokinių amžių plakatai, kartais naudotasi mokinių sukurtomis priemonėmis. Švietimo pagalbos specialistai dažnai patys kuria mokymosi priemones, kurios padeda šalinti mokinių mokymosi sunkumus. Mokytojų teigimu, mokykla stengiasi, kad mokytojai būtų aprūpinti priemonėmis, nuolat klausiama, konsultuojamasi, ko trūksta ir pagal galimybes nuperkama. 37 proc. stebėtų pamokų užfiksuota, kad informacinių technologijų naudojimas ne tik vizualizavo mokymo medžiagą, paįvairino pamoką, bet ir motyvavo mokinius aktyvesniam darbui. Ugdymo(si) procese naudojama įranga ir priemonės atitinka šiuolaikinius ugdymo reikalavimus.

9. Bendradarbiavimas su tėvais (4.2.2. – 2 lygis).

Suprasdama mokyklos ir tėvų bendradarbiavimo reikšmę mokinio pažangai, jo psichinės ir fizinės sveikatos bei socialumo stiprinimui, mokykla plėtoja esamas ir kuria naujas bendradarbiavimo su tėvais formas. Elektroninio TAMO dienyno naudojimas užtikrina kasdieninės informacijos apie mokinių pasiekimus bei ugdymo(si) proceso organizavimą pateikimo operatyvumą. Du kartus per metus, tėvams tinkamu laiku, organizuojami visuotiniai tėvų susirinkimai, į kurių darbotvarkes tikslingai integruojamas pedagoginis tėvų švietimas. Mokykla kaupia ir demonstruoja tėvams jų vaikų pasiekimus pagrindžiančius darbus. Esant reikalui, tėvai, kartu su vaikais, kviečiami pokalbiams į Vaiko gerovės komisiją. Dalis tėvų įtraukiami į mokyklos kultūrinį gyvenimą. Iš dokumentų analizės, pokalbių su mokyklos bendruomenės nariais aišku, kad tėvų įtraukimas ir išitraukimas į mokyklos veiklos planavimą ir kitas mokyklos veiklas nepakankamas. Dalis tėvų, kurių vaikai turi mokymosi sunkumų, vengia atsakomybės, nelinkę bendradarbiauti su mokykla gerinant vaiko pasiekimus.

10. Mokyklos tinklaveika (4.2.3. – 4 lygis).

Kurdama bendradarbiavimo ryšius, mokyklos bendruomenė kryptingai ugdo mokinių bendrąsias kompetencijas – kūrybiškumo, asmeninę pažinimo ir socialinę. Bendradarbiaudama su Mažosios Lietuvos Jurbarko krašto kultūros centru, Smalininkų bendruomenės centru, Smalininkų technologijų ir verslo mokykla, Smalininkų seniūnija mokyklos bendruomenė organizuoja ar prisideda organizuojant visus mokyklos mokinius įtraukiančius projektus. Mokykla ypač didžiuojasi vienais iš prasingiausių, visus mokinius įtraukiančių, labai paveikių savo projektų vykdymu: jau penkerius metus vykstančia karine-educacine-kultūrine dienine stovykla „Sakale, lėk“ ir Lietuvos kariuomenės dienos paminėjimu. Šie renginiai organizuojami bendradarbiaujant su Lietuvos kariuomenės karinių oro pajėgų Aviacijos baze. Pokalbių su mokyklos bendruomene metu visi juose dalyvavusieji pabrėžė šio bendradarbiavimo išskirtinę reikšmę mokinių socialinių kompetencijų ugdymui, pažymėjo, kad

minėtas bendradarbiavimas prisideda ir prie ugdymo karjerai. Mokykla užmezgusi ryšius su Amerikos lietuvių paramos organizacija „Lietuvos dukterys“. Išskirtinės mokyklos tinklaveikos, padedančios kompleksiskai siekti užsibrėžtų tikslų, patirtį verta paskleisti šalyje, o jos potencialą išnaudoti mokyklos edukacinių erdvių bendrakūroje.

TOBULINTINI VEIKLOS ASPEKTAI

1. Vertinimas ugdymui (2.4.1. – 2 lygis).

Vertinimo savaitės metu vertinimo būdai ir kriterijai aiškiai ir paveikiai nusakyti pavienėse pamokose, kaip pakankamai tikslingi vertinti 16,3 proc. stebėtų pamokų. Pavienėse pamokose mokytojai stebėjo visų mokinių darbą, taisė klaidas, grįžo prie mokiniams nesuprastų dalykų. Išanalizavus pateiktų mokinių sąsiuvinį, pradinį klasių mokinių darbų aplankuose sukauptų darbų turinį bei komentarų įrašus TAMO dienyne, daroma išvada, kad mokykloje neskiriama pakankamai dėmesio objektyviai ir išsamiai mokinių pasiekimų analizei. Vertintose pamokose stebėti faktai rodo, kad mokykloje pradeda formuotis savita vertinimo praktika – pavieniai mokytojai pakankamai sėkmingai taikė keletą skirtingų instrumentų. 2016 m. Mokytojų taryba patvirtino Mokinio individualios pažangos stebėjimo tvarką ir formą. Vadovaudamiesi ja mokytojai (pradinių klasių ir tam tikra, mokyklos pasirinkta, dalykų mokytojų grupė) kartą per mėnesį pildo (dalis jų – pakankamai išsamiai) Mokinio pažangos ir pasiekimų gerinimo ataskaitas. Individualios mokinių pažangos galimybes padidintų *mokyklos priimti susitarimai dėl konkrečių veiksmų, nuoseklumo vertinant mokinių pažangą ir pasiekimus.*

2. Mokinių įsivertinimas (2.4.2. – 2 lygis).

Vertinimo savaitės metu dalyje (29 proc.) stebėtų pamokų mokytojai bandė organizuoti mokinių įsivertinimą. Veiksmingesnės, įvairesnės, tinkamos šio amžiaus mokiniams įsivertinimo formos stebėtos pradinėse klasėse. 5–10 klasėse naudotos įsivertinimo formos buvo tik iš dalies efektyvios. Vertinimo savaitės metu dalyje pamokų bandyta naudoti ūgties skales, tačiau dėl pamokos laiko vadybos trūkumų, jos dažniausiai buvo neapibendrintos, mokinių pasiekimai nereflektuoti. Apie nesuvoktą įsivertinimo reikšmę pasiekimams kalbėjo ir Mokinių komiteto nariai, teigdami, kad jie nemato įsivertinimo prasmės ir vertina tai kaip pamokos laiko gaišinimą. *Paveikus (įsi)vertinimas skatintų poslinkį nuo išorinės link vidinės mokymosi motyvacijos, mokiniai labiau pasitikėtų savimi ir mažiau baimintųsi klaidų, prisiimtų daugiau atsakomybės už savo mokymąsi ir lengviau jį valdytų.*

3. Aplinkų bendrakūra (3.1.3. – 2 lygis).

Vertinimo savaitės metu stebint aplinkas fiksuota, kad mokykloje yra pakankamai daug tuščių, mokinių darbais neužpildytų erdvių, tik dalyje koridorių iškabintos mokinių darbų parodos. Dalyje klasių ir kabinetų demonstruoti mokinių ugdymo(si) proceso metu sukurti kūrybiniai darbai. Dalis parodų eksponuojamos tinkamai: joms parinktos tinkamos vietos, darbai pasportuoti, nurodyta jų autorystė, skelbiamas parodos pavadinimas. Vertinimo savaitės metu pavienėse stebėtose pamokose, aiškinant pamokos užduotį, mokytojai naudojami ankstesniais mokinių darbų pavyzdžiais. *Mokyklai būtų tikslinga mokinių kūrybinius gebėjimus išnaudoti ugdant jų estetinį skonį bei bendrąsias kūrybiškumo kompetencijas, susitarti dėl mokyklos jaukumo vizijos.*

4. Mokyklos aplinkos naudojimas ugdymui (3.2.1. – 2 lygis).

Mokyklos teritorija iš dalies tinkamai naudojama ugdymo(si) procesui. Mokykla turi neblogai sutvarkytą estetišką aplinką. Dalis mokyklos mokytojų domisi mokymosi ne mokykloje galimybėmis ir organizuoja ugdymą už mokyklos ribų esančiose aplinkose. Mokyklos ugdymo plane yra numatyta edukacinių išvykų tvarka, aptartas mokymosi sąlygų sudarymas mokiniams mokytis ne tik klasėje, bet ir įvairiose aplinkose. Išanalizavus dokumentus, kalbant su mokytojais, direktoriumi nustatyta, kad tai nėra vienas iš pagrindinių 2016–2017 m. m. tikslų ir vertinimo savaitę mokinių ugdymas vyko tipiškose mokymo erdvėse – 5–10 klasių mokiniai mokėsi įvairių dalykų kabinetuose, o 1–4 kl. – klasėse. Bibliotekos skaitykla mokinių ugdymui naudojama retai. *Mokytojams būtų tikslinga praplėsti*

edukacinių erdvių panaudojimą pamokose pritaikant teoriją praktikoje, vykdant tyrimus ir organizuojant kitokį mokymąsi, stiprinant mokinių sveikatą. Ugdymas netradicinėse erdvėse sudarytų sąlygas veiksmingiau plėtoti bendrąsias ir dalykines mokinių kompetencijas.

5. Mokyklos veiklos kokybės įsivertinimas (4.1.1. – 2 lygis).

Veiklos kokybės įsivertinimas nėra integrali mokyklos veiklos planavimo ciklo dalis. Pedagogams trūksta kompetencijų ir žinių, kaip atlikti įsivertinimą, įsivertinimo rezultatus panaudoti veiksmingam veiklos planavimui, t. y. sprendimų priėmimui ir pokių planavimui. Pagrindinis mokyklos tiriamosios veiklos metodas – anketavimas. Veiklos kokybės iliustracijos nerengiamos. Įsivertinimo duomenis (aukščiausias ir žemiausias vertes) ir išvadas darbo grupė pristato Mokytojų taryboje, tačiau gauti duomenys nėra išsamiai aptariami, lyginami su praėjusių metų duomenimis ir panaudojami veiklos kokybės tobulinimui. Dalis mokytojų teigė, kad įsivertinimo išvados remiasi planuodami savo veiklą. Mokyklos veiklos kokybės įsivertinimas nepakankamai veiksmingas, įsivertinimo metu gautos išvados tik iš dalies daro poveikį mokyklos veiklos pokyčiams ir yra tobulintinas mokyklos veiklos aspektas. *Jei visa bendruomenė kartu mokytųsi ir tobulintų įsivertinimo proceso organizavimo ir gautų duomenų panaudojimo kompetencijas, veiklos tobulinimas mokykloje būtų efektyvesnis, skatintų bendruomenę prisiimti atsakomybę už veiklos kokybę ir siekti bendrų tikslų.*